

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
معاونت امور فرهنگی
دفتر مطالعات و برنامه ریزی فرهنگی
ستاد هماهنگی شهرها و روستاهای دوستدار کتاب

فراخوان

هفتمین برنامهٔ انتخاب و معرفی

پایتخت

کتاب ایران

فراخوان هفتمین دوره انتخاب و معرفی پایتخت کتاب ایران

معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی طرح «انتخاب و معرفی پایتخت کتاب ایران» را با هدف توسعه فرهنگی و ترویج کتابخوانی از طریق حمایت از برنامه‌ها و پیشنهادهای نو و ابتکاری، اثربخش و پایدار برگزار می‌کند. «پایتخت کتاب ایران» عنوانی است که هر سال به یک شهر شرکت کننده که بر اساس نظر هیئت داوران، بهترین برنامه را برای ترویج کتابخوانی ارائه کرده باشند، اعطا می‌شود. این طرح با مشارکت برخی از نهادهای دولتی و غیردولتی از جمله کمیسیون ملی یونسکو، سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی، اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران، کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد، تشکل‌های نشر و دیگر نهادها و سازمان‌های فعال و علاقه‌مند در این زمینه اجرا می‌شود. شهر منتخب علاوه بر لوح تقدیر مقامات عالی‌رتبه کشوری، مجموعه‌ای از تسهیلات، اعتبارات و منابع فرهنگی دریافت می‌کنند.

در شش دوره برگزاری این برنامه به ترتیب شهرهای اهواز (۱۳۹۴)، نیشابور (۱۳۹۵)، بوشهر (۱۳۹۶)، کاشان (۱۳۹۷) و یزد (۱۳۹۸) و شیراز (۱۳۹۹) توانسته‌اند عنوان «پایتخت کتاب ایران» را کسب کنند.

برنامه‌های هر شهر در زمینه ترویج کتابخوانی که با همکاری دستگاه‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی تدوین و با امضای شهردار و رئیس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی ارائه می‌شود، قابلیت شرکت در طرح پایتخت کتاب ایران را دارد.

با توجه به شرایط به وجود آمده در اثر همه‌گیری ویروس کرونا (کووید ۱۹)، ضروری است که هم برنامه‌های تازه‌ای برای ترویج کتابخوانی با استفاده از امکانات فضای مجازی در شهرها برنامه‌ریزی و اجرا شود و هم در فرایند اجرایی اعم از اجرا و ارزیابی برنامه‌ها و فعالیت‌ها تغییراتی به وجود آید. با همین رویکرد مجازی و شرایط موجود برای حفظ سلامتی شهروندان کشور، بخش ویژه‌ای نیز به برنامه اضافه شده است که می‌تواند در بهره‌گیری و الگوگیری شهرها و ترویج کتابخوانی تاثیرگذار باشد. در این دوره این گونه فعالیت‌ها و برنامه‌ها نیز در فضای مجازی اهمیت پیدا می‌کند.

شهر انتخاب شده ملزم به ارائه گزارش‌های دوره‌ای منظمی از پیشرفت برنامه‌های ارائه شده به دبیرخانه طرح انتخاب و معرفی پایتخت کتاب ایران است. اگر شهر انتخاب شده تا پاییز آن سال بر اساس برنامه‌ها و جدول زمان‌بندی ارائه شده فعالیت قابل توجهی نداشته باشد، احتمال تجدید نظر و پس گرفتن عنوان پایتخت کتاب براساس رأی هیئت داوران وجود خواهد داشت.

اهداف کلی

- کمک به توسعه پایدار، فرهنگی و اجتماع محور شهرها
- انسجام بخشی به فعالیت های فرهنگی در شهرها با محوریت کتاب و کتاب خوانی
- کشف، جذب، ساماندهی و بهره گیری از امکانات و ظرفیت های محلی و بومی برای ترویج کتاب خوانی
- تقویت برنامه ریزی و نگاه به آینده

ویژگی های کلی برنامه های ارسالی شهرها

۱. برنامه ها، فعالیت ها و اقدام ها به طور ویژه برای پایتخت کتاب طراحی شده باشد.
۲. متناسب با نیازهای محلی، آیین های بومی و ارزش های دینی و ملی باشد.
۳. تأثیرات پایداری در ارتقای سطح فرهنگ کتاب خوانی داشته باشد.
۴. از مشارکت مردمی و پشتیبانی شرکت های بزرگ تجاری، کارخانه ها و دستگاه های اجرایی برای تأمین هزینه ها و سرمایه گذاری برخوردار باشد.
۵. قابلیت الگو برداری داشته باشد.
۶. در محتوا و شیوه اجرا نوآورانه و کیفی باشد.
۷. از فضای مجازی برای ارائه و اجرای برنامه های متنوع کتاب خوانی استفاده کرده باشد.
۸. قابلیت و ضمانت اجرایی داشته و اسناد لازم برای ضمانت اجرایی به پیوست باشد. (اسنادی همچون توافق نامه ها، قراردادهای اجرایی، مصوبات شورای شهر و شوراهای ادارات فرهنگ و ارشاد اسلامی، به عنوان مستندات تضمینی در نظر گرفته می شوند.)
۹. برآورد کلی از هزینه های برنامه ها داشته باشد. در برآورد مالی به منابع تأمین منابع، شیوه های بهره وری و کسب بیشترین تأثیر اشاره شود.
۱۰. گستره اجرای برنامه می تواند در سطح شهر، یا در سطوح محلی، ملی و حتی منطقه ای و بین المللی باشد.
۱۱. جدول زمانی قابل ارزیابی و پیگیری دقیقی را ارائه دهد.

شرایط حداقلی برنامه‌های هر شهر

برنامه ارسالی باید حاوی معرفی مجموعه برنامه‌ها و فعالیت‌های فرهنگی، ترویجی و ابتکاری در حوزه کتاب برای حداقل یک سال و حداکثر دو سال با شرایط زیر باشد:

✓ مشارکت همه اجزای صنعت نشر (پدیدآورندگان، ناشران، توزیع‌کنندگان، کتاب‌فروشان، کتاب‌داران و...)

✓ مشارکت همه نهادها و فعالان حوزه کتاب و کتاب‌خوانی مانند کتابخانه‌ها، کتاب‌داران و غیره.

✓ مشارکت سازمان‌های غیردولتی و دولتی مرتبط با کتاب‌خوانی

✓ حضور فعال مفاخر، مشاهیر و هنرمندان شاخص و محبوب

✓ در نظر گرفتن طیف گسترده مخاطبان (از جمله زنان، کودکان و نوجوانان)

✓ برنامه‌های باید اثربخش، خلاقانه و پایدار باشند.

✓ از ظرفیت فضای مجازی برای اجرای برنامه‌های کتاب‌خوانی استفاده کرده باشد.

اسناد و مدارک مورد نیاز:

۱. فرم‌های تکمیل شده با امضا و مهر رئیس اداره یا مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی و شهردار

۲. مشروح طرح‌ها و برنامه‌ها

۳. مستندات شامل توافق‌نامه‌ها، قراردادهای اجرایی، تعهدنامه‌ها، مصوبات شورای شهر و شورای اداری شهرستان و صورت جلسات امضا شده شورای تدوین برنامه شهر و غیره.

۴. جدول زمان‌بندی ماهیانه

۵. گزارش پیشرفت برنامه‌های سال گذشته براساس جدول ارائه شده و همراه با مستندات مکتوب و تصویری (برای شهرهایی که در دو دوره گذشته برنامه پایتخت کتاب ایران شرکت کرده‌اند).

نحوه شرکت:

شهرهای متقاضی شرکت در این برنامه باید مدارک لازم را تا پایان وقت اداری روز دوشنبه ۳۱ خرداد ماه ۱۴۰۰ از دو روش زیر به دبیرخانه ستاد هماهنگی شهرها و روستاهای دوستدار کتاب ارسال کنند:

۱- از طریق پست به دبیرخانه مرکزی انتخاب و معرفی پایتخت کتاب ایران به نشانی: تهران، خیابان شهید مطهری، خیابان فجر (جم سابق)، شماره ۷، ساختمان فجر، طبقه ۵، کد پستی ۱۵۸۹۷۴۳۱۱۱ ارسال کنند.

۲- استفاده از سایت شبکه ترویج کتابخوانی ایران به آدرس www.bookpromotion.ir و تکمیل فرم شرکت در هفتمین برنامه انتخاب و معرفی پایتخت کتاب ایران.

شماره تماس‌های:

➤ ۰۲۱-۸۸۳۴۲۹۷۹

➤ ۰۲۱-۸۸۸۶۱۳۲۴

➤ ۰۲۱-۸۸۳۴۲۹۸۰

فرم شماره ۱ - معرفی شهر، زیرساخت‌ها، چشم‌اندازها و برنامه‌های آن

۱. معرفی شهر (هر بخشی در حداکثر یک صفحه)

- زیرساخت‌های جمعیتی و اجتماعی (توصیف وضعیت اقتصاد، سواد، میانگین سنی، اشتغال، و غیره)
- پیشینه و وضعیت فرهنگی (توصیف سوابق و اقدامات فرهنگی شهر و هویت فرهنگی آن)
- زیرساخت‌های فرهنگی (شامل وضعیت کمی و کیفی ناشران، کتابخانه‌ها، کتاب‌فروشی‌ها، انجمن‌های ادبی و هنری، تشکل‌های نشر، پدیدآورندگان و مؤلفان و مفاخر فرهنگی و غیره)

۲. چشم‌انداز شهر در حوزه کتاب (در حد یک بند)

۳. راهبردها و اهداف شهر برای توسعه کتاب و کتاب‌خوانی

اهداف:

راهبردها:

فرم شماره ۲ - فهرست برنامه‌های عملیاتی

لطفاً مشخصات هر فعالیت را در این فهرست وارد نمایید.

ردیف	عنوان فعالیت	مجری و نهادها و گروه‌های همکار	گستره و مخاطب	هزینه	توضیحات
۱					
۲					
۳					
۴					
۵					
۶					
۷					
۸					
۹					
۱۰					

<p>نام و نام خانوادگی شهردار:</p> <p>کد شهر:</p> <p>شماره تلفن ثابت:</p> <p>شماره تلفن همراه:</p> <p>شماره تلفن همراه:</p> <p>امضا و مهر:</p>	<p>نام و نام خانوادگی رئیس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستان:</p> <p>شماره تلفن ثابت:</p> <p>شماره تلفن همراه:</p> <p>امضا و مهر:</p>
---	--

* هر شهر می‌تواند در صورت توان اجرایی و مالی بیش از ۱۰ برنامه عملیاتی معرفی کند.

* برای هر برنامه عملیاتی فرم جداگانه‌ای تنظیم شود.

فرم شماره ۳ - شرح برنامه‌های عملیاتی

عنوان فعالیت:

اهداف و راهبرد:

شیوه اجرا:

نهادهای و گروه‌های همکار:

☐ سازمان‌های دولتی	☐ هنرمندان و اهل فرهنگ	☐ امامان جماعت
☐ سازمان‌های غیردولتی	☐ ورزشکاران	☐ سایر سازمان‌ها
☐ صنایع و کارخانه‌ها	☐ مشاهیر	لطفاً نام بپسندید: .....

اجزای صنعت نشر همکار:

- پدیدآورندگان   ناشران   کتاب‌فروشان
- کتابداران   سایر گروه‌ها   لطفاً نام ببرید: .....

در خصوص نحوه همکاری و مشارکت گروه‌ها و سازمان‌ها با ذکر نام و جزئیات توضیح دهید.

گستره جغرافیایی اجرا:

گستره مخاطبان اجرا (طیف مخاطبان اعم از مردان، زنان، کودکان و نوجوانان):

میزان هزینه:

نحوه تأمین منابع و درصد مشارکت هر یک از حامیان:

بازه زمانی اجرا:

پیش بینی نتایج مورد انتظار از اجرای برنامه:

شیوه ارزیابی حصول نتایج مورد انتظار:

شیوه اطلاع رسانی و معرفی فعالیت به مردم و مخاطبان:

فرم شماره ۴ - جدول عملکرد فعالیت‌های سال گذشته

لطفاً مشخصات هر برنامه یا طرح را در این فهرست وارد نمایید.

* در صورتی که فعالیت‌ها نیاز به توضیح داشته باشند هر طرح در یک صفحه مجزا ارائه شود.

ردیف	عنوان فعالیت	نهادهای همکار	میزان پیشرفت	نتایج حاصله	توضیحات
۱					
۲					
۳					
۴					
۵					
۶					
۷					
۸					
۹					
۱۰					

نام و نام خانوادگی شهردار:	نام و نام خانوادگی رئیس فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستان:
کد شهر:	شماره تلفن ثابت:
شماره تلفن ثابت:	شماره تلفن همراه:
شماره تلفن همراه:	امضا و مهر:
امضا و مهر:	

✓ مستندات مربوط به میزان پیشرفت شامل (گزارش‌های اجرایی، عکس و فیلم و غیره) ارسال شود.

فرم شماره ۵- جدول زمان بندی اجرای برنامه‌ها

ردیف	ماه	عنوان برنامه‌ها	درصد پیشرفت	درصد مصرف بودجه	نحوه مشارکت نهادهای همکار
۱	فروردین				
۲	اردیبهشت				
۳	خرداد				
۴	تیر				
۵	مرداد				
۶	شهریور				
۷	مهر				
۸	آبان				
۹	آذر				
۱۰	دی				
۱۱	بهمن				
۱۲	اسفند				

توجه:

۱. در هر ماه می‌توان بیش از یک برنامه اجرا کرد.
۲. ممکن است یک برنامه چندماه به طول بیانجامد. در این صورت در همه ماه‌های اجرا شده، عنوان برنامه نوشته می‌شود و درصد پیشرفت آن و توضیحات متناسب در ادامه می‌آید.
۳. در داوری و ارزیابی فعالیت‌های شهر پایتخت کتاب، این جدول مبنا قرار می‌گیرد.

بخش ویژه

با توجه به فرصت های به وجود آمده بر اثر شروع و فراگیری بیماری کووید ۱۹، تعدادی از گروه ها و نهادهای مردمی و همین طور افراد و فعالان فرهنگی و نهادهای دولتی و غیردولتی، اقداماتی برای غنی کردن اوقات فراغت خانواده ها و اقشار مختلف جامعه در حوزه کتاب و کتاب خوانی انجام داده اند یا در حال طراحی و انجام هستند. ثبت و انتقال این اقدامات که بخش عمده ای از آنها در فضای مجازی است، می تواند علاوه بر غنی کردن اوقات فراغت در الگو سازی و بهره برداری سایر افراد تاثیر گذار و قابلیت اجرایی داشته باشد. به همین منظور بخش ویژه ای به این منظور در این دوره از برگزاری برنامه انتخاب و معرفی پایتخت کتاب ایران در نظر گرفته شده است.

عنوان طرح:

جامعه مخاطب (کودکان و نوجوانان، زنان، بازنشستگان و...):

زمان اجرا:

شیوه اجرا:

محل اجرا:

نهادهای همکار:

مستندات طرح شامل عکس، تصویر، گزارش و بازتاب های رسانه ای

فهرست اسناد و مدارک ارسال شده

اینجانب ..... رئیس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستان ..... موارد ذیل را برای شرکت در برنامه پایتخت کتاب ایران ارسال می‌کنم.

☐	فرم شماره ۱	برای تعداد ..... فعالیت
☐	فرم شماره ۲	برای تعداد ..... برنامه
☐	فرم شماره ۳	
☐	مستندات (شامل تفاهم‌نامه‌ها، مصوبات اجرایی، صورت‌جلسات و غیره)	مورد .....
☐	کتاب	جلد .....
☐	تصویر	مورد ..... در قالب .....
☐	فیلم	در قالب ..... مدت کلی فیلم: ..... دقیقه
☐	سایر موارد	.....
☐	جدول زمان‌بندی اجرای برنامه‌ها	در ..... صفحه و شامل ..... مورد

مشخصات رابط دبیرخانه انتخاب و معرفی پایتخت کتاب ایران در شهر:

نام و نام خانوادگی:

شماره تلفن همراه:

شماره فاکس:

آدرس پست الکترونیک:

دستورالعمل اجرایی شرکت در برنامه انتخاب و معرفی هفتمین پایتخت کتاب ایران

به منظور اجرای فراخوان انتخاب و معرفی هفتمین پایتخت کتاب ایران، دستورالعمل زیر اجرایی می شود:

۱- از آنجا که تدوین و ارائه برنامه های سالانه هر شهر در زمینه ترویج کتاب خوانی بر عهده ادارات فرهنگ و ارشاد اسلامی است، ضروری است تشکیل دبیرخانه یا ستاد تدوین برنامه پایتخت کتاب ایران در ادارات فرهنگ و ارشاد اسلامی هر شهر در دستور کار قرار گیرد. این دبیرخانه باید تا روز شنبه مورخ ۱۵ اسفند ۱۳۹۹، تشکیل شود. چنانچه فرماندار یا استاندار یا مقام برجسته دیگری در این ستاد یا دبیرخانه حضور داشته باشد، می توان ریاست دبیرخانه یا نشست ها را به او واگذار کرد. افراد زیر می توانند در شورای برنامه ریزی حضور داشته باشند:

- ✓ فرماندار شهر (رئیس شورا)
- ✓ شهردار (نائب رئیس شورا)
- ✓ رئیس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی (دبیر شورا)
- ✓ امام جمعه شهر یا یک نفر به نمایندگی ایشان
- ✓ رئیس شورای شهر
- ✓ رئیس اداره کتابخانه های عمومی
- ✓ مسئول یا نماینده واحد صداوسیما
- ✓ رئیس واحد سازمان تبلیغات اسلامی در شهر
- ✓ رئیس اداره آموزش و پرورش
- ✓ مدیر سازمان اسناد و کتابخانه ملی استان (برای مراکز استان ها)
- ✓ مدیر کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
- ✓ نمایندگان تشکل های غیردولتی نشر
- ✓ نماینده تشکل های غیردولتی اهل قلم و انجمن های ادبی شهر
- ✓ نماینده انجمن مرکزی اولیا و مربیان

✓ نماینده کتاب‌فروشان

✓ رئیس انجمن کتابخانه‌های عمومی شهرستان

✓ صاحبان صنایع، کارخانه‌ها و مؤسسات بزرگ تجاری

✎ سمن‌ها و نهادهای داوطلبانه غیردولتی فعال در حوزه کتاب‌خوانی

✓ نماینده دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی

✓ نماینده تیم‌ها و گروه‌های ورزشی و هنری

✓ کارشناسان متخصص رشته‌های مرتبط

تبصره ۱: اعضای شورا براساس مقتضیات محلی و منطقه‌ای تعیین می‌شود، اما در هر صورت حضور نمایندگان تشکل‌های نشر و قلم و کتابفروشان ضروری است.

تبصره ۲: پیشنهاد می‌شود در تدوین برنامه شهر از مشورت‌های نخبگان، روحانیون (به‌خصوص امامان جمعه)، استادان دانشگاه و مدیران دستگاه‌های دولتی ذی‌ربط بهره‌گرفته شده و پشتیبانی آنان نیز جلب شود.

۲- رئیس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی شهر، رابط با دبیرخانه مرکزی انتخاب و معرفی پایتخت کتاب ایران است.

۳- از آنجا که برگزیده این طرح فقط یک شهر است و آن شهر هم در یک رقابت فشرده برای معرفی پایتخت جهانی کتاب نامزد خواهد شد، مناسب است برنامه ارسالی کاملاً در دبیرخانه یا ستاد تدوین پایتخت کتاب ایران هر شهر بررسی، تدوین و تنظیم نهایی شود.

۴- برنامه تدوین شده ضمن معرفی مجموعه فعالیت‌های فرهنگی ترویجی در زمینه کتاب‌خوانی از مشارکت همه اجزای صنعت نشر (پدیدآورندگان، ناشران، کتاب‌فروشان، کتابداران)، مشارکت سازمان‌های دولتی و غیردولتی مرتبط با کتاب‌خوانی، حضور فعال هنرمندان، مفاخر و مشاهیر و طیف گسترده مخاطبان از جمله زنان و کودکان و نوجوانان بهره‌مند باشد.

۵- ویژگی‌های کلی که در فراخوان قید شده است، حتماً در برنامه‌ها و طرح‌های ارسالی لحاظ شود.

۶- برنامه‌های واجد شرایط باید حداکثر تا پایان وقت اداری روز سه‌شنبه مورخ ۳۱ خرداد ۱۴۰۰، به دبیرخانه مرکزی ستاد برگزاری انتخاب و معرفی پایتخت کتاب ایران واقع در تهران ارسال شود.

۷- زمان برگزاری مراسم و معرفی شهر برگزیده، متعاقباً اعلام خواهد شد.

۸- برنامه‌های ارسالی برای شرکت در این رویداد باید شامل مدارک زیر باشد:

- برنامه و طرح‌های پیشنهادی به صورت تفصیلی بر اساس فرم‌های پیوست
- فرم‌های تکمیل شده با امضا و مهر رئیس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی و شهردار
- مستندات (توافق‌نامه‌ها، قراردادهای اجرایی، مصوبات شورای شهر و شورای اداری و غیره در قالب گزارش‌های مکتوب، عکس و فیلم) برای فعالیت‌های انجام شده در شهرستان (لوح فشرده حاوی مطالب و مستندات ارسال شود)

۹- آدرس دبیرخانه مرکزی:

تهران، میدان هفت تیر، خیابان قائم مقام فراهانی، خیابان فجر، شماره ۷، ساختمان فجر، طبقه ۵،
کد پستی: ۱۵۸۹۷۴۳۱۱۱ / تلفن: ۸۸۳۴۲۹۷۹ - ۸۸۳۴۲۹۸۰ / نمابر: ۸۸۸۶۱۳۲۴

پست الکترونیک iranbookpromotion@gmail.com

فرم‌های خام و دستورالعمل‌های اجرایی در سایت www.bookpromotion.ir قابل دریافت است.

مالکیت معنوی اسناد و گزارش‌ها

معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌تواند از اسناد، تصاویر، فیلم‌ها و گزارش‌های ارسالی برای این طرح در سایر برنامه‌های پژوهشی، ترویجی و رسانه‌ای این معاونت استفاده کند و مجوز استفاده از آن‌ها از صاحبان آثار دریافت شده است.

روابط عمومی ستاد هماهنگی شهرها و روستاهای دوستدار کتاب

معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی